

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาประสพการณ์และความ
คิดเห็น ความต้องการ สภาพการใช้ และปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน
ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๓๐ โรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาประสพการณ์ และความคิดเห็นของผู้บริหารและครูใน
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อศึกษาความต้องการ สื่อการสอนของผู้บริหารและความต้องการ
ในการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
๓. เพื่อสำรวจสภาพการใช้สื่อการสอนของผู้บริหารและครูในโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
๔. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียน
เอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประกอบด้วย

๑. ผู้บริหาร ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ และเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่บริหาร
กิจการของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร แห่งละ ๑ คน
จำนวน ๓๐ แห่ง รวม ๓๐ คน
๒. ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๗๗ คน คิดเป็นประชากรร้อยละ ๑๔.๘๖ ของประชากร
ที่เป็นครูในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาทั้งหมด จำนวน ๑,๘๐๐ คน

เครื่องมือในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ๒ ชุด

๑. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ประกอบด้วยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน และสถานภาพค่านสื่อการสอนของโรงเรียน

๒. แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน ในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการสื่อการสอนในการใช้ประกอบการบรรยาย หรือการสอนภาคปฏิบัติ สถานภาพการใช้สื่อการสอนและการจัดหาสื่อการสอนประกอบการสอน ความสะดวกในการใช้สื่อการสอนและโสตทัศนูปกรณ์ของโรงเรียน ปัญหาในการใช้สื่อการสอนและโสตทัศนูปกรณ์ประกอบการ เรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ออกแบบทดสอบจำนวน ๒ ชุด ของผู้บริหารและครู แล้วนำไปทดสอบก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร แล้วนำมาปรับปรุงจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์

๒. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้ใน การวิจัยซึ่งเป็นผู้บริหาร ๓๐ คน และครู ๒๗๗ คน

๓. การนำส่งแบบสอบถามกระทำด้วยตนเอง และนับวันรับกลับใน ๑ - ๓ สัปดาห์

๔. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) (Norman, 1975 : 181 - 191)

สรุปผลการวิจัย

๑. ประสิทธิภาพและความคิดเห็นในการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

๑.๑ ประสพการณ์ด้านสื่อการสอน พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้ทางด้านการอบรมสื่อการสอน ครึ่งหนึ่งของผู้บริหารทั้งหมด แต่ก็มีความรู้ในการใช้สื่อการสอนมาก

๑.๒ ความคิดเห็นในการใช้สื่อการสอน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา เห็นด้วยมากกว่าสื่อการสอนมีคุณค่าต่อการเรียนการสอน ต้องการให้มีการ สนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ให้มีการช่วยเหลือด้านสื่อการ-สอนในโรงเรียน นอกจากนี้ยังเห็นว่า ควรจัดให้มีการบริการสื่อการสอนในโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา รวมทั้งจัดให้มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกอีก ักว

๒. ความต้องการ ในการใช้สื่อการสอนของ โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

๒.๑ ความต้องการสื่อการสอนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน-อาชีวศึกษา พบว่าเมื่อแยกตามประเภทของสื่อการสอนคือ เครื่องมือ วัสดุ และสถานที่ ในการให้บริการ พบว่า ผู้บริหารต้องการเครื่องมือประเภทเครื่องฉายสไลด์ เครื่อง บันทึกลำเสียง จอภาพ กล้องถ่ายภาพ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ และเครื่องฉายทำ แฉนโปร่งใส ประเภทวัสดุไม้ แก้ว รูปภาพ แผนภูมิ ภาพสไลด์ ของตัวอย่าง แผนโปร่งใส ทุนจำลอง ชุดการสอน และเทปเสียงมากกว่าอย่างอื่น สำหรับความต้องการในค่าน สถานที่ให้บริการสื่อการสอน ไม้แก่ห้องประชุม และหน่วยบริการสื่อการสอนมากกว่า อย่างอื่น

๒.๒ ความต้องการใช้สื่อการสอนของครู พบว่า ประเภทเครื่องมือ ที่ต้องการมากได้แก่ เครื่องฉายสไลด์ และจอฉายภาพ รองลงมาได้แก่ เครื่องฉาย-ภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายทำแผนโปร่งใส กล้องถ่ายภาพ อุปกรณ์เครื่องกอบปีภาพ และสไลด์ ฯลฯ ส่วนที่ต้องการน้อยได้แก่ เครื่องรับวิทยุ และเครื่องเล่นแผนเสียง ส่วนประเภทวัสดุที่ต้องการมากได้แก่ ของจริง รูปภาพ ของตัวอย่าง ภาพโปสเตอร์ ทุนจำลอง ภาพสไลด์ ชุดการสอน แผนภูมิ และแผนโปร่งใส ที่ต้องการน้อยคือ แผนเสียง สื่อการสอนประเภทกิจกรรมที่ต้องการมากได้แก่ การสาธิต การทดลอง และการศึกษาออกสถานที่

๓. สภาพการใช้สื่อการสอนของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษา

๓.๑ สภาพการใช้สื่อการสอนของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษาพบว่า โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ส่วนมากยังไม่มีสื่อการสอนประเภท
เครื่องมือเลย ส่วนโรงเรียนที่มีเครื่องมือเหล่านั้นจะมีเครื่องขยายเสียง เครื่องรับวิทยุ
เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับโทรทัศน์ และกล้องถ่ายภาพ มากกว่าอย่างอื่น

๓.๒ สภาพการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ มีปริมาณพอกันระหว่าง
โรงเรียนที่มีสื่อการสอนและไม่มีสื่อการสอน วัสดุที่พบว่ามีมากเกินกว่าครึ่ง คือ
รูปภาพ ของจริง โปสเตอร์ แผนภูมิ เทปเสียง และ กระดานนิเทศ

๓.๓ สภาพของสถานที่และบริกาการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน
อาชีวศึกษา พบว่า โรงเรียนที่ไม่มีสถานที่และบริกาทางค้ำานสื่อการสอนมีปริมาณ
มากกว่า โรงเรียนที่ไม่มีสถานที่ส่วนใหญ่คือห้องประชุมและห้องโสตทัศนศึกษา สำหรับ
ทางค้ำานบริกาานั้น โรงเรียนส่วนใหญ่จะไม่มีบริกาการใช้สื่อการสอน ส่วนโรงเรียน
ที่มีก็มีบริกาเพียงการผลิตวัสดุกราฟิก การบันทึกเทปโทรทัศน์และการบริกาใช้
เครื่องมือเท่านั้น

โดยสรุปกล่าวได้ว่า สภาพการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนอาชีวศึกษาไม่
ว่าจะเป็นเครื่องมือ วัสดุ สถานที่และบริกา โรงเรียนส่วนมากยังไม่มีการใช้เลย
ที่มีอยู่บ้างก็เป็นเพียงส่วนน้อย

๔. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนเอกชนอาชีว
ศึกษา พบว่า มีปัญหาในเรื่อง ไม่มีเจ้าหน้าที่จัดบริกาสื่อการสอนโดยตรงให้กับครู
จัดทำสื่อการสอนไคยาก เพราะมีราคาแพง มีความยุ่งยากในการขอรับบริกาใช้สื่อ-
การสอน มีโสตทัศนูปกรณ์ไม่เพียงพอในการใช้ มีความยุ่งยากในการขอรับบริกาใช้
สื่อการสอน มีชั่วโมงสอนมาก ที่มีปัญหาน้อยไคแก่ เมื่อใช้สื่อการสอนแล้วทำให้นักเรียน
สนุกสนานจนไคั้งใจเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

๑. โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย และมีความรู้ในการใช้สื่อการสอนมาตั้งแต่ร้อยละ ๘๖.๖๗ ทั้งมีความคิดเห็นว่า สื่อการสอนมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมาก และต้องการความช่วยเหลือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในด้านการผลิตสื่อ หรือบริการสื่อการสอนอีกด้วย ส่วนครูที่ตอบแบบสอบถามนั้น เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และวุฒิส่วนใหญ่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์โดยการเห็นการใช้สื่อมากกว่าอย่างอื่น รองลงมาคือ เคยเรียนบางวิชา เคยศึกษาค้นคว้า เคยผ่านการอบรม และสำเร็จการศึกษาสาขาโสตทัศนศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษานั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่เป็นไปในด้านดี คือ เห็นด้วยมากในเรื่องต่าง ๆ เช่น ผู้บริหารควรสนับสนุนการใช้สื่อการสอนของครู สื่อการสอนให้ผลิตคือชื่อเสียงของโรงเรียน ในด้านการประชาสัมพันธ์ ควรจัดให้มีห้องโสตทัศนศึกษาประจำโรงเรียน โรงเรียนควรมีนโยบายจัดหาสื่อการสอนเพิ่มขึ้นทุกปี ฯลฯ แสดงว่าทัศนคติของผู้บริหารเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับการวิจัยของสุคนธ์ ศัพท์พงษ์ (๒๕๐๗ : ง) ในเรื่อง การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนราษฎร์ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสนับสนุน และไม่เห็นความจำเป็นของการใช้อุปกรณ์การสอน

๒. ความต้องการสื่อการสอนของผู้บริหารและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาพบว่า ในด้านความต้องการของผู้บริหาร เรื่องการจัดให้มีห้องโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน การจัดให้มีเจ้าหน้าที่บริหารสื่อ - การสอนประจำโรงเรียน การจัดหาสื่อการสอนเพิ่มขึ้นทุกปี การส่งครูหรือเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาไปอบรมเพิ่มเติม และการจัดให้มีการอบรมการใช้สื่อการสอนเป็นระยะ ๆ ผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากตรงกับงานวิจัยของ เฉลลา จตุรพาศิษย์ (๒๕๑๓ : ง) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาโครงการโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนคร และธนบุรี พบว่า ครูและผู้บริหารมีความต้องการที่จะปรับปรุงงานด้านโสตทัศนศึกษา และให้ถือเป็นนโยบายสำคัญอันหนึ่งของโรงเรียน

ซึ่งผู้บริหารตระหนักถึงความจำเป็นสำหรับทุก ๆ โรงเรียนที่จะต้องมีห้องโสตทัศนศึกษา พร้อมทั้งอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ ความต้องการสื่อประเภทเครื่องมือของผู้บริหารและครูตรงกัน คือเครื่องฉายสไลด์ และพบว่ามีจำนวนไม่ถึงร้อยละ ๕๐.๐๐ ตรงกับการวิจัยของ ดร.อมรชัย ตันติเมธ และคณะ (๒๕๒๐ : ๑๕) อาจเป็นเพราะเหตุผลเดียวกันในเรื่องของราคา ซึ่งค่อนข้างแพงกว่าสื่อการสอนประเภทอื่น ๆ นอกจากนี้ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายทำแผ่นโปร่งใส กล้องถ่ายภาพ และอุปกรณ์เครื่องก๊อปปีภาพและสไลด์ เป็นต้น ส่วนสื่อประเภทวัสดุได้แก่ ใยมัลลอกมาตรงกันอีก คือ มีสื่อการสอนประเภทรูปภาพ ของจริง ภาพโปสเตอร์ ทุนจำลอง ของตัวอย่าง ภาพสไลด์ ชุดการสอน แผนภูมิ และแผ่นโปร่งใส ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นสื่อการสอนที่มีราคาไม่สูงมากนัก พอจัดหาหรือจัดทำได้

๓. สภาพการใช้สื่อการสอนของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา นั้นพบว่า ครูใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง คือ นาน ๆ ครั้ง ทั้งสื่อการสอนประเภทเครื่องมือ วัสดุ และกิจกรรม หรือสื่อการสอนที่โรงเรียนมีอยู่ ซึ่งต่างจากการวิจัยของ พรทิพย์ ชีวรวงศ์ (๒๕๒๒ : ๖) ได้วิจัยเรื่อง สถานภาพทางโสตทัศนอุปกรณ์ของสถาบันการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้และจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์เพื่อประกอบการสอนของครูอาจารย์โดยเฉลี่ยแล้วน้อยมาก ส่วนการผลิตสื่อการสอนที่ครูให้นักเรียนช่วยจัดทำนั้น ปรากฏว่าใช้ทุกครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่มีชั่วโมงการสอนมากจนไม่สามารถผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองเพราะไม่มีเวลา ซึ่งตรงกับการวิจัยของ ดร.อมรชัย ตันติเมธ และคณะ (๒๕๒๐ : ๒๐) ที่พบว่า ครูมีชั่วโมงสอนถึง ๒๑ คาบเรียน/สัปดาห์ ทำให้ไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนได้ แต่ครูก็ไม่นำวิธีการขอบริจาคจากผู้ปกครองมาใช้ อาจจะเป็นเพราะค่าเล่าเรียนของโรงเรียนเอกชนสูง

สำหรับการอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอนนั้นพบว่า ทางโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูมีการเสนอความคิดเห็นในการใช้สื่อการสอนมากถึงร้อยละ ๒๒.๗๔ ซึ่งต่างจากการวิจัยของสุคนธ์ ศัพท์หงษ์ (๒๕๐๗ : ๖) ที่พบว่าครูไม่สามารถจะเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงานโรงเรียนเกี่ยวกับบริการอุปกรณ์การสอนที่

โรงเรียนจักให้ และโดยส่วนรวมของสภาการใช้และจัดหาสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอน ผลปรากฏออกมาว่า ยังอยู่ในเกณฑ์น้อย คือไม่ถึงร้อยละ ๕๐.๐๐

๔. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอน ของครูพบว่าปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีเจ้าหน้าที่จัดบริการสื่อการสอนโดยตรงให้กับครูเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาโรจน์ นิลคำ (๒๕๒๒ : ง) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่าวิทยาลัยส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านโสตทัศนศึกษาเพียงคนเดียว และเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านโสตทัศนศึกษาโดยตรง และปัญหาเรื่องการขาดความรู้ในเรื่องการใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องมือและวัสดุก็ตรงกันคือ อาจารย์ส่วนมากมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอน ในขณะที่เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษามีไม่พอ

ส่วนปัญหาอื่น ๆ นอกจากนี้ เช่น ในค่านงบประมาณในการผลิตสื่อการสอน ความยากลำบากในการคุมชั้นเรียนขณะใช้สื่อการสอน ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน ครูมีความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง และที่เป็นปัญหาน้อยได้แก่การใช้สื่อการสอนแล้วนักเรียนจะไม่ตั้งใจเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ ชีรวรรณกุล (๒๕๒๒ : ง) ที่พบว่า นักเรียนนักศึกษาเองมีความต้องการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในการเรียนรู้มากกว่าการเรียนโดยไม่ใช้อุปกรณ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ขอให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน
  - ๑.๑ โรงเรียนควรจักให้มีห้องโสตทัศนศึกษาประจำโรงเรียนเพื่อให้บริการกับครู - นักเรียน ในการผลิตสื่อการสอนใช้ประกอบการเรียนการสอน

๑.๒ ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาประจำ เพื่อปฏิบัติการให้บริการด้านสื่อการสอนในต่าง ๆ

๑.๓ ควรจัดให้มีการอบรมครูให้รู้จักการใช้สื่อการสอน และส่งเสริมในการใช้สื่อการสอน โดยส่งเข้าอบรม สัมมนา เป็นระยะ ๆ ตามโครงการที่มี

๑.๔ ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการสอน ในกลุ่มโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา ที่อยู่ใกล้เคียงกัน

๒. ขอเสนอแนะต่อครูสอน

๒.๑ ให้ครูสอนคนคว่าหาความรู้เพิ่มเติมในการใช้สื่อการสอนให้มากขึ้น เช่น การใช้เครื่องฉายต่าง ๆ รวมทั้งเทคนิคการนำไปใช้

๒.๒ ศึกษาความเป็นไปของวงการอาชีวศึกษาในปัจจุบันว่ามีความต้องการไปในทางใด เพื่อที่จะได้ผลิตสื่อการสอนได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และตลาดแรงงาน

๒.๓ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มโรงเรียนเดียวกันในการผลิตสื่อการสอน โดยการเข้าร่วมสัมมนาหรืออบรมร่วมกันตามโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจัดทำขึ้น

๓. ขอเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

๓.๑ ควรจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการสอนระหว่างโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดบริการสื่อการสอนและเป็นผู้นำในการจัดการผลิตสื่อการสอนให้กับกลุ่มโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

๓.๒ ควรจัดอบรมหรือสัมมนากับผู้บริหารระดับสูงให้เข้าใจคุณค่าของสื่อการสอน และอบรมให้ครูมีความรู้ในการใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ เป็นระยะ ๆ เพื่อครูจะได้นำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ ควรศึกษาความต้องการสื่อการสอนของกลุ่มโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษาในแต่ละประเภทวิชา เพื่อจัดทำงบประมาณผลิตสื่อการสอน เป็นแนวทางปฏิบัติของกลุ่มโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในการนำเอาไปใช้ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

๑. ควรทำการวิจัยเพื่อจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการสอนในกลุ่มโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
๒. ควรวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ ให้ลึกซึ้งลงไปเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณด้านวัสดุทัศนศึกษา ที่โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาจัดสรรแต่ละปีการศึกษา.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย